

Nr 211.

Av herr **Näsström** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 150, angående anslag för budgetåret 1943/44 till avlöningar vid de allmänna läroverken m. m. given Stockholms slott den 5 mars 1943, redovisas skolöverstyrelsens förslag till upprättande av statliga gymnasier i Örnsköldsvik, Ludvika och Sollefteå.

Enligt detta förslag placerar skolöverstyrelsen Örnsköldsvik före Sollefteå, därest det icke befines möjligt att samtidigt upprätta mer än ett gymnasium i Västernorrlands län. Skulle endast två gymnasier för närvarande kunna komma till stånd, finner överstyrelsen att Västernorrlands län och Kopparbergs län böra erhålla ett gymnasium vardera, varför överstyrelsen i sådant fall föreslår Örnsköldsvik och Ludvika.

Om slutligen möjlighet skulle förefinnas att upprätta endast ett gymnasium, finner överstyrelsen Ludvika böra stå tillbaka för Örnsköldsvik, med hänsyn till den senare stadens avsevärt större samrealskola, större gymnasieområde och större avstånd till närmaste gymnasier.

Skolöverstyrelsen hemställer enligt propositionen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen besluta, att samrealskolorna i Örnsköldsvik, Ludvika och Sollefteå skola från och med budgetåret 1943/44 eller den senare tidpunkt, Kungl. Maj:t på framställning av skolöverstyrelsen bestämmer, successivt ombildas till högre samläroverk.

Departementschefen anser sig emellertid av statsfinansiella skäl nödsakad avstå från att redan i år föreslå bifall till denna överstyrelsens framställning.

Ehuru vi anse att de av överstyrelsen föreslagna platserna Örnsköldsvik, Ludvika och Sollefteå redan i år borde ha fått sina gymnasier, så förstå vi att landets finansiella läge ej medger detta.

Vi anse dock att det skulle vara oklokt att nu stoppa upp all utveckling på detta område, och anse vi därför att överstyrelsens tredje alternativ, om inrättandet av ett gymnasium i Örnsköldsvik, redan nu bör kunna realiseras.

Av överstyrelsens utredning framgår att Västernorrlands län hör till de mindre gynnade länen i detta avseende. Således framgår av ifrågavarande utredning att Stockholms stad har 39 124 barn i skolåldern och 2 255 lärjungar i gymnasiet, under det att Västernorrlands län med 36 965 barn barn i skolåldern har endast 351 lärjungar i gymnasiet.

I fråga om Örnsköldsvik gäller att antalet lärjungar i samrealskolan, som hösten 1939 utgjorde 397, ytterligare har stigit och utgjorde höstterminen 1942 ej mindre än 478.

Nedanstående tabell utvisar Örnsköldsviks samrealskolas utveckling under de senaste tio åren.

År	Antal lärjungar	från staden	från landet
1931	240	151	89
1932	246	155	91
1933	252	151	101
1934	256	151	105
1935	289	163	126
1936	296	163	133
1937	317	168	149
1938	327	164	163
1939	397	184	213
1940	411	181	230
1941	450	196	254
1942	478	180	298

Denna tabell utvisar en ständig ökning av antalet lärjungar till samrealskolan, och är den numera en av landets största samrealskolor.

Enligt överstyrelsens utredning framgår att denna skola är så stor att den ensam är fullt tillräcklig som underlag för ett gymnasium. Dessutom finnes i bygden ett antal N.K.I.-skolor och privata skolor, vilkas lärjungar med glädje skulle hälsa ett länge efterlängtat gymnasium.

Folkmängden inom den räjong vari lärjungarna kunna bo i sina hem och dagligen besöka skolan utgör över 30 000.

I Örnsköldsviks omedelbara närhet ligga de stora industrierna Mo & Domsjö A.B., Moälvens träsliperi, A.B. Hägglund och Söner, Fors A.B., Gideå & Husum m. fl. Dessutom är denna bygd bekant för sin livliga hem- och småindustri, vilket utgör en trygghet för den framtida utvecklingen.

Vi vilja i detta sammanhang framhålla att dessa industrier ingalunda äro konjunkturbetonade utan ha visat sig kunna mycket väl följa med sin tid och smidigt anpassa sig efter nya förhållanden. Trots all drifts rationalisering sysselsätter den ständigt ökat antal tjänstemän och arbetare. Det är måhända icke ur vägen att påminna om att här just för närvarande igångsattes en till trävaru- och cellulosaindustrien anknuten, stort tilltagen kemisk industri av ofantlig betydelse för vårt land, en industri, för vilken det kommer att behövas arbetskraft med facklig utbildning, till vilken grunden lämpligen lägges i gymnasium.

Dessutom anse vi oss böra kraftigt framhålla, att staden är omgiven av tätbefolkad jordbruksbygd och att befolkningsnumerären icke är växlande utan stabil och företer ökning.

Av vad ovan sagts samt av det faktum, att Örnsköldsviksorten är en framåtgående bygd med rika utvecklingsmöjligheter, måste den slutsatsen dragas, att staden bör få anses vara lämpad såsom plats för ett nytt gymnasium.

Stadens myndigheter ha redan nu förvissat sig om att lokaler för gymnasiet stå till förfogande därest riksdagen beslutar förlägga ett gymnasium till Örnsköldsvik.

Med hänvisning till vad här ovan anförts få vi föreslå,

att riksdagen måtte, i enlighet med skolöverstyrelsens förslag, besluta, att samrealskolan i Örnsköldsvik successivt fr.o.m. budgetåret 1943/44 ombildas till högre samläroverk, samt att medel för budgetåret 1943/44 måtte anvisas för detta ändamål med 15 469 kronor.

Stockholm den 16 mars 1943.

Emil Näsström.

Sven Edin.

E. A. Lindblom.

Verner Söderkvist.

Lage Svedberg.

Arthur Engberg.

Gustaf Velandér.

Sam Larsson.

Nils Olsson.

A. Gillström.
